

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, odpravištvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdanje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljkih izhaja prvo izdanje ob 1 uri pop.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje „ 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Novejše vesti.

Dunaj 6. Oficijozna »Pol. Correspondenz« objavlja zanimiv članek, polemizirajoči proti nekemu dunajskemu listu, kateri je poslednji je bil očital baronu Banffy-u, da igra dvojno igro, češ tako da govori proti monarhu in avstrijskemu ministrom, drugače pa do neodvisne stranke ogerske. Prvim pravi Banffy — tako je očital dotični dunajski list — da je samostojna zakonodajna Oggerske jedina oblika za ohranitev carinarske ukupnosti, v poslednji pa da je vzbujal Banffy menenje, da je sedanja, četudi le načelna uporaba pravice do samodoločbe le prehodnje stanje do — samostojne carinarske naredbe torej do ločitve. »Pol. Correspondenz« konstatuje torej nasproti tem očitanjem, da se je posrečilo obvarovati obe državni polovici pred usodnimi posledicami, ki bi prišle neizogibno, ako bi se obe polovici ločili carinarski hkratu in neposredno. Že ta vspeh treba označiti kakor pridobitev v zmešnjavah, provzročeni po obstrukciji v državnem zboru avstrijskem. Oggerska vlada — tako nadaljuje rečeni oficijozni list — ni nikoli prišla v tako položnje, da bi sedanji način rešitve pogodbe mogla označiti kakor odločilen korak do samostojnega urejenja carinarstva na Oggerskem. To pa je gotovo, da vstrajanje v obstrukciji mora dovesti do te posledice. Nezavisna stranka na Oggerskem ima najboljših zaveznikov v obstrukcijskih strankah avstrijskih. Neumljivo je torej, kako se morejo poslednje stranke na jedni strani fanatično navduševati za carinarsko ukupnost, ki pa na drugi strani istotako fanatično zagovarjajo politiko, ki mora le raztrgati to ukupnost. To se absolutno ne da spojiti: potezanje za carinarsko zvezo in obstrukcijska taktika. Kajti obstrukcijska taktika in z isto zvezana nezmožnost za delo državnega zbora mora odtujiti carinarski zvezi celo one privrženike, ki so iz gospodarskih ozirov odločni branitelji te zveze.

Dunaj 6. Deželni zbor Goriški se je sklical, da dobi priložnost pridružiti se drugim deželnim zborom z udanostno izjavo povodom jubileja in pa da sklene zakon za osvobojenje dohodninskega davka od deželnih doklad.

Budimpešta 6. Podpredsednik zbornice poslancev Berzeviczy se je odpovedal tej časti vsled napada nanj v zadnji seji. Na vprašanje jednega poslanca, kaj bode storiti, ako se ne posreči obnovljenje carinske in trgovinske zveze parlamentarnim putem, se je vnela daljša razprava. Baron Banffy je izjavil, da program njegove stranke je ta, da se v interesu dežele vzdrži gospodarska zveza z Avstrijo. Vlada si prizadeva po vsej svoji moči, da ohrani in zagotovi to zvezo, seveda vedno ozir jemaje na gospodarske koristi dežele. V zmislu storjenega dogovora predložiti obe vladi hkratu nagodbene predloge. Ako se pokaže, da je meritorična razprava o teh predlogih v Avstriji nemogoča, potem bode vladi dolžnost, da ukrene potrebno. Ne bilo bi pa parlamentarno, ako bi vlada že v naprej razvijala program o vprašanju, katero utegne še le nastopiti eventuelno. Čim bode potrebno to, se predlože dotične predloge. Po terorizmu nezavisne stranke se vlada in liberalna stranka ne dasti odvrniti od spolnjevanja svoje dolžnosti. Mej tem govorom barona Banffy-a je opozicija ropotala, a večina je vzela ta odgovor na znanje.

Gradec 6. Danes so zaprli tu dve osebi radi zločinstva žalitve Njegovega Veličanstva. Jeden teh dveh je umirovljen profesor srednjih šol.

Kodanj 6. »Politika« javlja, da je danska vlada sklenila hvaležno vsprejeti povabilo carja Nikolaja na mirovno konferenco. Rusija je izrazila željo, da bi se konferenca vršila koncem 1898 ali začetkom 1899.

Kaneja 6. Turški beguni so priredili demonstracije, ker menijo, da se jim krivica godi. Prišlo je do boja med Turki in angleškimi vojaki. Kandija se je bombardovala in gori na nekaterih krajih. Tri vojne ladije so odšle v Kandijo.

Pariz 6. V elizejski palači je bilo danes ministersko posvetovanje, katerega se je udeležil tudi novi vojni minister Zurlinden. Prihodnje ministersko posvetovanje bode dne 12. t. m. Ako bi pa imel pravosodni minister kaj prijaviti o reviziji procesa Dreyfus, se snide ministerski svet tudi popred.

London 6. »Daily Mail« izvedel iz dobrega vira, da je med Rusijo in Anglijo glede kitajskega vprašanja res došlo do sporazumljenja.

Kultura ali „bruttura“?

Kdor čita novine ali knjige italijanske, kadar pišejo o istrskih stvarih, mora opaziti, kako naši sosedje druge narodnosti povdarjajo in hvalijo le svojo starodavno prosveto — avito colturo, pred katero da se moramo pokoriti mi barbarski Slovani in v kateri da se moramo tudi utopiti, ako hočemo živeti.

Nu, ali morejo primorski Italijani res govoriti o kulturi? Mar ni najodurnejša »bruttura«, največja podivjanost vse ono, kar počenjajo Italijani v ime te svoje razkričane latinske naobraženosti?!

Nočemo omenjati tu podlih junaštev poreških in piranskih proti slovanskim poslancem, kadar koli je le-te sila donesla v te dve gnezdi; nočemo se ozirati tu na prostaške izgrede, storjene v Poreču, v Pulju, Višnjunu in drugod, ko je ministerski predsednik grof Badeni potoval po Istri; nočemo govoriti o napadih na slovanske duhovnike po vseh mestih in mestech istrskih, niti nočemo klicati v spomin krika in vrišča Italijanov radi par dvojezičnih tabel: saj so to vse stvari, dobro poznane vsakemu, ki je sledil nekoliko časa našim odnosjem, katere stvari pa vsekako kažejo na finost, uglajenost, kulturo samohvaljenih Italijanov.

Ne, za danes zadošča, da se spominjamo zadnjih izgredov v deželnem zboru istrskem; dostaja, ako prečitamo poročila o istih v italijanskih novinah; zadošča, ako povdarjamo konec te igre pred sodiščem v Rovinju, pa si že more človek, ako ni zaslepljen po daltonizmu (nezmožnosti za razločevanje barv) ustvariti jasno sliko o italijanski kulturi.

Mi smo priobčili izvadek iz obtožnice, ki jo je dvignilo državno pravdnštvo v Rovinju proti petnajstoriči Italijanov radi rečenih izgredov v deželnem zboru. Ali ni to evet iz vrta italijanske kulture?! Ali niso taki izrazi dostojni najhujše sodrge?! Ali ne bi se takim duhtečim evetjem mogli dčiti tudi Hotentoti in Zulukafri?! Za Italijane pa oni izrazi, oni napadi, značijo — kulturo! A za nas je to način govora abruških banditov in ostankov galijotov!

Da bi se bili takih izrazov poslužili neuljudni laški fakini, ali neotesani ribiči ter kmetje, moglo

bi se jim oprostiti nekako; ali naši Italijani ne umejo tega, ampak, čim viši stoji kdo njih, tem bolj prostaški in drzovit postaja proti nam. Niso bili to le ribiči ali fakini — to je bil evet italijanske inteligencije: zdravniki, odvetniki, učitelji, uradniki, trgovci, a ti vsi, ako gre proti nam Slovanom, postajajo prostaški fakini menda zato, da je pojav njih kulture jednoličen, da se kaže jednodušnost »italijanskega naroda«.

Naroda? ali je italijanski narod res sodeloval na izgredih v deželnem zboru v Pulju, ali morda narod puljski? No, s tem se ne morejo pohvaliti Italijani. Narod, sestoeči od malih posestnikov in poljedeleev, ni žnjimi, če prav govori italijanskim jezikom. Pravi narod italijanski, kakor so na pr. Bumbari v Vodnjanu, težaki v Rovinju, kopači v Poreču, pavlani v Kopru itd. — ta narod ne buči, niti ne prireja izgredov: ta narod bi se takoj pogodil z našim narodom, kakor se to uresničuje vsaki dan, kjer prihajajo v dotiko naši ljudje s takim narodom. Najmanje pa se more trditi, da bi bil narod sodeloval na barbarskih izgredih v Pulju, kajti vidi se iz gori omenjene obtožnice same, da so bili ti ljudje skoro izključno tujei v Pulju; ljudje, ki so zapustili svoje gladne domove, da se v Pulju nasitijo hrvatskega in cesarskega kruha!

A odkodi taka podivjanost v ljudeh, ki bi morali dajati dober izgled svojim sodeželanom? V prvem redu je tu kriva vzgoja italijanske mladeži, a zatem je precej krivde na primorski vladi, katera bi morala enkrat stopiti na pot italijanskemu barbarstvu in italijanskemu irredentizmu. Na tržaškem občinskem in na koperskem gimnaziju je danes načelo, da se morajo ustvarjati hudi Italijani, brez ozira na to, da-li bodo tudi naobraženi. Prvi pogoj v teh zavodih je italijanstvo, vse drugo je še le sekundarne vrednosti. Pa saj nismo nikdar čuli italijanskega duhovnika, niti ga ne čujemo, da bi opominjal Italijane v svojih propovedih, da morajo tudi Slovane smatrati za ljudi in svoje krščanske brate; istotako ga ni italijanskega profesorja, ki bi ulival ljubav in blagost v duše mladine; a mladiči, videči, kako delajo drugi odrasli in naobraženi — divjaki, ne morejo drugače, nego da posnemajo iste.

A vlada? Mi bi mogli gorkih napisati v tem pogledu, ali priznavamo odkrito, da se bojimo e. k. državnega pravdnika; vendar moremo reči pri vsem tem, da je vlada na Primorskem dopustila svojim nehanjem, da so se stvari toli zaostriale, odkar so se Italijani postavili na stališče ekskluzivizma, a istodobno tudi na stališče preziranja, podlega napadanja, divjaških izgredov.

Videant consules.

Slavnost na Proseku.

(Dalje.)

Mogočno je pripravalo zlato solnce na nebesni svod. Pošiljati je jelo z jasnih višin doli svoj blagoslov, svoje zlate žarke, ki so poljubljali svojo toploto vso božjo naravo. Divno jutro! Niti jeden oblačič ni motil lepe barvne harmonije gori na nebesnem obzorju. Zdelo se nam je, kakor da ves zdih praznuje z nami in da se vsa narava božja veseli lepega, imenitnega praznika, praznika narodne ideje slovenske, praznika poštenja in pravice.

In mi smo odhajali proti Proseku: jeden oddelek na vozeh, drugi peš preko Barkovelj. Na Kontovelju smo se sešli, kakor določeno, ob 9. uri zjutraj.

Nežna čitateljica in dragi čitatelj! Pustimo mi te izletnike v rodoljubni gostilni kontoveljski, da se dostojno pripravijo tam za veliko slavje, da si otresejo prah, da si bradata zastavonoša Miloš in njegova tovariši od »Delalskega podpornega društva« priprave trobojne znake svojega dostojanstva, da si »Sokoli« obesijo surke preko ram, da bodo bolje videti lepe rudeče srajce, in da si pričvrstijo vrhni znak sokolskega duha: svoja sokolska peresa, in pustimo one druge, da — pojedjo svoj golaš in svoje vampe, pustimo jih in poletimo (a le za hip) v lepo proseško vas, da so uverimo, kako se je pripravila za svoj »veliki dan!« Ali gledata, ali strmita, dražestna čitateljica in cenjeni čitatelj! Saj to, kar gledata, ni skromna slovenska vas, ampak to je bogata nevesta, ki se je odličila vsem svojim sijajem, da pojde pred oltar in vsprejme tam svojega ženina — svoj novi krasni trobojni prapor!

Dragi rojaki! Spremljevalca moja vam potrdita lahko, da je Prosek kar plaval v narodnih trobojnicah in da je stal tam na prostoru pred cerkvijo prelep šator v narodnih barvah in odičen zelenjem. V tem šatoru se je vršil pozneje glavni čin tega slavja: blagoslovljenje zastave najstarejega pevskega društva okolice tržaške. Nadalje vam potrdita gotovo moja spremljevalca in moj spremljavalec, da je bilo na ulicah le takih ljudij, katerim sta sevala z obraza veselje in radostno vzbujenje, ki se polašča človeka, ko pričakuje velikih in veselih dogodkov. To ljudstvo se je ustavljalo pred najdivnejo točko vseh dekoracij — pred velikanskim slavolokom, kakor hiša visokem. In soglasna sodba je bila ta, da je mojster oni, ki je napravil načrt za ta slavolok in je priredil istega. Slavolok je bil masiven, v višini hiše. Ob kraju je stal še veliko viši zvonik in na zvoniku — ura, ki je kazala na polu desetih, uro prihoda prvih tržaških gostov. A vrhu slavoloka gori, od »zvonika« pa do hiše na nasprotni strani, je bila prirejena široka in prostorna galerija s katere doli — — — ne, tega ne moremo povedati sedaj, ker ne smemo prehitovati dogodkov. Pa tudi oni tam na Kontovelju nas že čakajo nestrpno. Le v znano gostilno Lukševo in Balančevo pogledimo za hip, da vidimo, kako sti se pripravili za vsprejem tolikih gostov. Krasno, izborno! Na dvorišču g. Balanča, kjer se je imel vršiti koncert, ni bilo prirejeno le lepo, ampak tudi najpraktičnejše, kar je velikega pomena za slavnosti v takih dimenzijah. Krasno je bilo prirejeno tudi na velikem dvorišču gostilne Lukšove. Na dnu, ob vrtu, se je vpenjal velik šator za banket, a ves ostali del dvorišča je bil prepreden zastavami, baloni, lampijoni in zelenjem. Čast obema imenovanima gostilničerjema in slavnostnemu odboru, ki je toli divno priredil vse to odičenje.

Sedaj pa nazaj na Kontovelj.

Členi »Tržaškega Sokola in deputacije drugih društev iz Trsta in okolice so že razvrščeni. Stopaj! In korakali smo proti Proseku.

Pod slavolokom je pričakovalo društvo »Hajdrih« z dušo svojo: neutrudnim predsednikom, g. posl. Vekoslavom Goriupom. Godba je svirala »Hej Slovani« in od Devinsčine tam je donelo gromenje topičev. Ustavili smo se. Sonornim glasom nas je pozdravil predsednik »Hajdriha, zahvalivši se iskreno na udeležbi na tej slavnosti v vasici, ki je sicer borna, ali ki vsikdar čuti narodno in ki vam poklanja svoja sreca. V imenu vseh deputacij je odgovoril starosta »Tržaškega Sokola«, brat dr. Gustav Gregorin, zahvaljujč se najprej na krasnem in priskrenem vsprejemu, ter povdarjaje, da proseška vas, ki je mogla prirediti tako narodno slavnost, ni borna ampak bogata na — narodnem čustvovanju. Današnja slavnost je v dokaz, da je Prosek bil, da je in da ostane naš!! V to ime je zaklical prisrčen sokolski »Na zdar!« in bratski »Živio!« slavnemu društvu »Hajdrih« in njega dičnemu predsedniku.

Godba je zaigrala zopet in sprevod se je pomikal pod slavolokom dalje po lepi vasi proseški ob pojavih veselja in navdušenja.

(Pride še).

DOPISI.

Iz Tolmina smo prejeli:

Slavno uredništvo!

Glede na dopis »iz Tolmina 28. avgusta 1898«, priobčen v 164. številki Vašega cenjenega lista (večerno izdanje za 1. september 1898) prosim v zmyslu § 19 tisk. zak., da priobčite v prihodnji številki sledeči

POPRAVEK:

Ni res, da računam kakor zdravnik zunaj Tolmina tako-le: »v Poljubinj 16 gld., k Sv. Luciji 22 gld. itd.«

Res je namreč:

1) da sem bil v Poljubinje klican le trikrat. Prvič k otroku premožnega posestnika g. Luznika in za ta obisk računil sem 3 gld. Drugič k istemu posestniku, ko si je zlomil nogo in to pot računil sem za tri obiske in dve obvezi 12 gld. (dvanajst). Tretjič in sicer dne 4. marca t. l. klican sem bil k bolni ženi Jožefi S., pri kateri sem tudi opravil operacijo o porodu (ločenje placenta praevis) ter zamudil čas od 8. in pol do 11. ure zvečer. Za to pot in delo računil sem vsega skupaj 15 gld., akoravno je nastavljena imenovana operacija sama, n. pr. v tarifu okrajne bolniške blagajne celjske, z 20 gld.

2) K sv. Luciji bil sem klican v dveh slučajih ter sem računil gosp. A. K. za en obisk 6 gld., g. A. V. za tri obiske za davico bolne hčerke z injekcijo sera vred 18 gld. Serum je bil posebej plačan. V obeh teh slučajih se mi je dal na razpolago tudi voz. Sicer sem bil klican v obližje sv. Lucije le še dvakrat, i. s. enkrat (dne 9. marca t. l.) k sedaj pokojnemu kuratu Antonu Pipanu na Lom (oddaljenost od Tolmina 17 kilom., od katerih je treba 11 in pol prehoditi peš v hribih). Odpeljal sem se iz Tolmina ob 8. uri zjutraj ter ostal pri bolniku do 2. ure popoldne, ker se mi je stoprav opoldne po dveurnem naporu posrečilo spraviti ga toliko k sebi, da ga je bilo mogoče prevideti in da je zamogel sporočiti svojo poslednjo željo. Za to pot sem računil inclusive voza 20 gld.

Potem sem bil klican še dne 10. decembra m. l. k g. župniku Martinu Pervanja v Idriji pri Bači (oddaljenost od Tolmina 11 kilom.), pri katerem sem zamudil dobro uro. Za to pot sem računil g. župniku inclusive voza 15 gld.

Toliko v spoznanje resnice.

V Tolminu dne 5. septembra 1898.

M. U. Dr. Eduvard Graeff,
e. k. okr. zdravnik.

Politični pregled.

K položaju. Cele tri tedne mine še, preden se snide državni zbor, vendar je naravno, da se stranke posvetujejo marljivo že sedaj o stališču, katerega bodo zastopale v bodočem zasedanju. Na levici se opazujejo tri struje. Jedna priporoča abstinenco. Ta pač gotovo ne obvelja, kajti ako bi abstinirala opozicija, imela bi večina slobodno roko in tega si logično vendar ne more želeli opozicija. Na drugi strani so celó drugačnega menenja. V krščansko-socijalnem kakor tudi v taboru nemške ljudske stranke se govori, da bi bilo bolje, ako bi se opustila obstrukcija napram pogodbi z Ogersko, toda samo proti tej, in se vladne predloge vzamejo na meritorično posvetovanje ter se zavrnejo potem. Tretja in najjača struja je za nadaljevanje obstrukcije o vsem in proti vsem. Stranke se sicer še niso odločile ne za to in ne za ono; dosedaj imamo opraviti samo z nazori in menenji, katera pa so vsejedno vredna, da se jih beleži.

Veči del opozicije pa je menenja — kakor rečeno —, da je nadaljevati dosedanjo taktiko obstrukcijsko.

Zanimiva je izjava oficijozne »Pol. Correspondenz« (glej novejšo vesti), ki toli energično pere barona Banffy-a pred očitanjem neiskrenosti in lojalnosti v nekem nemško-liberalnim listu. Ta list je namreč očital Banffy-u — po slovenski povedano — da je imel nasproti kroni stališče gospodarske ukupnosti, nasproti Avstriji skrajno sovražni opoziciji na Ogerskem pa stališče ločitve, stališče samostojnosti na Ogerskem, da se torej povsodi vede tako, kakor ugaja dotični strani. To seveda ni lepo, ni lojalno in ni značajno. Ali kdor pozna na jedni strani zelo pomanjkljivo državniško kvaliteto ba-

rona Banffy-a, na drugi njegovo ambicijo, a na tretji njega poznano neizbirčnost v sredstvih, tega ni prepričal oficijozni list, da je bilo vedenje barona Banffy-a res tako brez madeža. Da pa nemško liberalna stranka nima pravice grajati koga radi take nelojalnosti, ta dokaz se je pa popolnoma posrečil rečenemu listu, ko je dokazal, da se ti ljudje na jedni strani vedejo kakor fanatični branitelji gospodarske ukupnosti, a na drugi strani gradijo moralne opore stranki na Ogerskem, ki je neizprosna sovražnica te ukupnosti. Tudi to je nelojalno, nepošteno in izdajsko. Ljudje, ki so sami nelojalni, naj ne očitajo nelojalnosti drugim. Ponev naj ne zasmehuje kotla!

Tiskovni zakon za Bosno in Hercegovino? Kakor poroča »Agramer Tagblatt« namerava bosensko-hercegovinska vlada v kratkem izdati tiskovni zakon za okupirane province. Zakon je neki že izgotovljen v ministerstvu za ukupne finance in, kakor se poroča omenjenemu listu, utegne biti v kratkem objavljen. S tem se odpravi tudi preventivna cenzura za knjige in časopise.

Skrajni čas je že, da se tudi v teh dveh deželah odpravi nemoderna in skrajno neliberalna preventivna cenzura, da se uvedejo evropske razmere in se dovoli tudi tam ono malo tiskovne pravice, kolikor so je deležne tudi druge dežele v monarhiji.

Zmaga Angležev v Afriki. Omdurman, rezidena kalifa v Sudanu ob levem bregu Nila, je padla v roke Angležev po sijajni zmagi nad vojsko dervisev. Bitka je bila huda. Angležev in njih afrikanskih vojakov je bilo 24.000, vojska kalifa pa je štela do 70.000 mož. Ta zmaga Angležev je važna za vso Evropo, ker se je po uničenju moči kalifa odprla civilizatoričnemu delu glavna prometna žila ob Nilu, na severo-vstoku Afrike.

O mirovni predlogih carja se še vedno veliko piše. »Journal de St. Petersburg« marljivo propagira mirovno idejo carja, toda nikdo ne more pojasniti, kako si mislijo nameravano mirovno konferenco — ali kakor komisijo za revizijo zemljevida, ali kakor pohlevno konferenco za dogovor o ljudskopravnih določbah in v svrhu uravnave vojaških in orožno-tehničnih razmer. In baš od tega je odvisno vse.

Domače vesti.

Vladika Strossmayer bolan. »Sl. N.« pišejo, da je bil zdravnik dr. Schmirmaul v nedeljo brzojavnim potom poklican k vladiki Strossmayerju in se je isti takoj z večernim vlakom odpeljal v Djakovo. Dr. Schmirmaul uživa posebno zaupanje vladike Strossmayerja, kateri ga je tudi v rogaskih toplinah vprašal za svet.

Začuvši to vznemirljivo vest moli gotovo sleherni dobri Slovenci iskreno k Bogu, da se nam ohrani dragoceno življenje — največega Jugoslavana.

»Veliki materi — večnemu Rimu!« — Značaj slavnosti, ki so jo priredili naši neodrešenci »milim gostom« iz Italije, smo že označili na kratko. Bila je to slavnost — belo-rudeče-zelena od konea do kraja.

No, danes hočemo ponuditi še par podatkov iz tržaških listov v podkrepljenje naše trditve. Čitatelji naj sodijo, da-li smo napisali le kako denunciacijo, ali pa smo konstatovali — dejstvo!

»Piccolo« piše: »Na terasi kopaljšča je bilo pogoščevanje, prirejeno v čast predragim gostom. Zdravije ni bilo, ker nismo bili med seboj, a odprt vzduh bi nam bil lahko pokvaril ukus. Le podpredsednik mestnega sveta, g. A. C. Benussi, je pozdravil goste v imenu mesta in je združil pozdrave, ki bi jih rad izrekel vsakemu od njih, v jeden sam pozdrav, iskren in ganjen, starodavni, veliki ukupni materi, večnemu Rimu! Besede spoštovanega g. Benussija, čisto pretrgavane navdušenim ploskanjem, so bile končno pozdravljene impozantnim odobravanjem.«

»Indipendente« je pisal: »Prvi je v imenu občine pozdravil veslarje iz kraljestva g. Benussi, povdarjaje pomen navtiškega sestanka v pogledu sporta in v patrijotičnem pogledu. Veseli se na prihodu veslarjev iz kraljestva, ki si morejo tako ustvariti točno idejo o teh krajih. Zaključil je nazdravivši veliki ukupni materi, večnemu Rimu!«

V ponedeljek so povabili ljube goste na vrt društva »Ginnastica«. Ravnateljstvo društva in vsi člani so priredili »dragim gostom« — tako čitamo v »Piccolu« — najprisrčnejši vsprejem. Po koncertu je bil banket, ki se je prelevil v pravo slavje v družini. O šampanju je bilo izustnih zdravij, »ki so bile vse v duhu — bratstva«.

Kaj mislite — a?! V Barkovljah ni bilo zdravije, ker niso bili »med seboj« in so se bali, da bi jim odprt vzduh pokvaril ukus...? Tega, kar jim kipi v sreu, si niso upali govoriti, ker je bil »odprt vzduh«, ali, kakor se glasi slovenski pregovor, ker je »bilo oblačno«, to je: ker bi vendar utegnil biti blizu kakov redar in potem tudi — državni pravdnik!! Zato so molčali previdno in so si prihranili govore za banket v »Ginnastici«, kjer so bili med seboj.

Gospodje niso hoteli pokvariti »ukusa« v — avstrijskem vzduhu, a ta avstrijski vzduh je vendar še tako čvrst, da more mirno prenašati zdravijee »veliki ukupni materi«, kraljujoči v — Italiji, ali pa je postal tako neobčutljiv, da niti ne slutiti, kako ga kužijo take zdravijee.

In gospod Benussi je podpredsednik občinskega zastopa v Trstu in občinski zastop sme vsikdar računati na najdobrohotnejše čutstvovanje v poznani rumeni hiši. Sedaj pa prepuščamo vsakomur, naj si misli, kar hoče o — providencijonelni avstrijski politiki na Primorskem!

V večnem Rimu pa govore sedaj o tržaskih odnosjih, kakor jih jim je naslikal gosp. Benussi in si manejo roke samega — zadovoljstva. — Punktum.

Himen. Poročil se je dne 5. t. m. gospod Matko Kante, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Sežani, z gospico Rozalijo Gruntarjevo, hčerko veleposestnika iz Šmarij. Novoporočeneema naše iskrene častitke!

Radi jutrnjega praznika izide prihodnje izdanje »Edinosti« v petek popoldne.

All je Solkan na slovenskih tleh? Pišejo nam: To je že res čudno, da kamor se Slovence obrne, povsod mora čuti tujo govorec. Prišedši v Solkan, misli sem, da to leži na Goriškem. Ali zmotil sem se veliko. Solkan leži najbrže v Furlaniji, ali pa Furlanija v njem. Da bi to razbral, presega že moje duševne moči. Kajti če grem v prodajalnice in prašam slovenski »cigaretni papir« in se mi odgovori »no kapiso šklaf«, kaže, da so pravi pravcati Furlani. Z bogom! Bivši Tržačan.

Iz Ljubljane nam pišejo dne 5. septembra: V Ljubljani se je vršila večeraj zopet lepa slavnost: »Slovensko zidarsko in tesarsko društvo« — ustanovljeno lansko leto — je obhajalo blagoslovljenje svoje zastave, zajedno pa cesarjevo vladarsko petdesetletnico, ter je priredilo tem povodom veliko narodno slavnost. Vspored je bil vrlo dobro zbran. V soboto zvečer obhod po mestu z bakljado in serenado, podoknico kumici in župniku šentpeterskemu; v nedeljo blagoslovljenje zastave in popoldne narodna veselica na Koslerjevem vrtu. Društvo — domačih in zunanjih — se je udeležilo 14 (nekatera z zastavami). Kumica — gospa Perdanova — je podarila zastavi krasen črno-rumen trak, Slovenke iz Renč i. dr. trakove v narodnih barvah. Iz Zagreba je bilo zastopanih dvoje gradj. društev. Stroški za zastavo znašajo 1000 gld. — Predsednik društva (g. M. Srakar) je na banketu prvi nazdravil cesarju, za tem pa se je vršilo več drugih napitnic. Društvo ima svoj pevski zbor (predsednik g. Ant. Putnik), ki je že vrlo dobro pel na tej slavnosti. S to slavnostjo, ki je nad vse vspela, pridobilo si je društvo obče simpatije in priznanje. Slava mul S—n.

VPisovanje otrok na slovenski šoli sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu (via Giuliani št. 28.) bode dne 16. in 17. septembra; začetek šolskega leta bode dne 19. t. m. z sveto mašo v župni cerkvi pri sv. Jakobu.

O priliki veselice pev. društva »Adrija« v Barkovljah so darovali sledeči gg.: Pevec pev. društva »Hajdrih« 3 gld., A. Pogorelec 2 gld., dr. M. Pretner 1 gld.; A. Jakić, N. N., N. N. po 75 nč.; I. Zadnik, M. Mandić, N. N. po 50 nč.; I. Martelanc, F. B., Paternost, Fr. G., N. N., A. Cuban, dr. G. Gregorin, Legat, N. N., N. N., I. Škerlj po 25 nč.; St. 20 nč.; Radoslav, Vatovec, A. M. po 10 nč.; N. N., N. N., N. N., N. N. po 5 nč.

Odbor tržške kmetijske družbe bode imel svojo sejo v petek dne 9. t. m. ob 7. uri zvečer v družbini pisarni, ulica Geppa št. 14, I. nadstr.

Odsek »Gospodarskega društva« na Ferdeniči pri sv. Ivanu vabi na veliko narodno slavnost, katero priredi na Ferdeniči pri sv. Ivanu v nedeljo dne 11. septembra 1898. s sodelovanjem pevskega društva »Slava« pri sv. Mariji Magd. spodnji, Barkovljanskih diletantov ter domače godbe, v proslavo 50-letnega vladanja Njeg. Veličanstva cesarja. Podrobneje prihodnjič.

»Obrtnijsko društvo« v Barkovljah bode imelo svoj izredni občni zbor v lastnih prostorih dne 22. septembra o 7. uri zvečer po naslednjem dnevnem redu: 1. Nagovor predsednika. 2. Prememba društvenih pravil. 3. Razni predlogi. 4. Volitev odbora.

»Jadranska Vila«, hrvatsko pevsko društvo na Sušaku, priredi v nedeljo, 11. t. m. svojim členom izlet v Cirkvenico, kjer bode popoldne o 5. uri in pol koncert s raznovrstnimi zanimivim vspeodom, se sodelovanjem domačega tamburaškega zbora »Hrvatska Vila«. Odhod iz Sušaka je točno ob polutreh popoldne iz »Riečkog Adamičevog mulja«. Vozi posebni parobrod. Prevoz za tja in nazaj stane 1 krono brez razlike starosti.

Zavarovalno društvo za govejo živino pod Čavnom na Goriškem je dovoljeno in prične svoje delovanje z 11. dnem septembra t. l.

Sadna razstava in shod sadjarjev v Celji se otvori dne 17. septembra ob 8. uri zjutraj. Zborovanje bo 18. septembra. Razstava se zaključi 19. septembra.

Dobrovoljno gas. društvo v Št. Vidu pri Vipavi priredi veselico dne 11. septembra 1898. na dvorišču gosp. Iv. Premrut. Vspored: 1. Iv. pl. Zajc: »Zrinjsko-Frankopanka«; 2. Josip Cimpermann: »Žila« veseloigra v dveh dejanjih; 3. A. Foerster: »Naša zastava«; 4. »Šaloigra«; 5. A. Foerster: »Že je dan«.

Iz prijaznosti sodeluje Št. Vidski pevski zbor. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Na obilno vdeležbo vabi **Odbor.**

Za črnovojnike. Oni, kateri spadajo k črni vojni in se nahajajo v Trstu, imajo se prijaviti kakor to predpisuje zakon, — ako so pristojni v Trst — od 2. do 11. oktobra, iz drugih občin pa od 11. do 20. oktobra po alfabetskem redu v ulici via Madonna del Mare št. 11. Prinesti morajo seboj tudi zakonito predpisane dokumente. Ako se opusti objava v slučaju, ki to opravičuje, se je javiti od 21. do 25. oktobra, oziroma od 26. do 29. oktobra.

Žaloigra iz življenja. Marija Cigoj je služila v Gorici kakor hišina v neki rodbini. Nekateri trdijo, da se je zaljubila v moža, ki je bil oženjen; le-ta jej je gotovo obečal mnogo, česar jej pa kakor oženjenec ni mogel izpolniti. Ko je izvedela Cigojeva, da je njeni ljubimec oženjen, je šla iz Gorice, češ, da gre pogledat domov na Vipavsko. Ker je ni bilo nazaj, so jo začeli iskati in res so jo našli — mrtvo pod pečinami sv. Pavla, s katerih se je vrgla. Revica je bila v 29. letu.

100.000 kron in 2-krat **25.000 kron** so glavni dobitki velike jubilejske razstavne loterije, kateri se izplačajo v **gotovini** z samo 20% odbitkom. Opozorjamo naše čitatelje, da bode prihodnje žrebanje nepreklicno dne 15. septembra.

Koledar.

Danes v sredo 7. septembra: Albini, škof, Regina, d. m. Jutri v četrtek 8. septembra: Rojstvo M. Dev.

Solnčni:	Lunin:
Izhod ob 5. uri 22 min.	Izhod ob 9. uri 13 min.
Zahod " 6. " 32 " "	Zahod " 1. " 54 " "

Ta je 37. teden. Danes je 219. dan tega leta, imamo torej še 118 dni.

Narodno gospodarstvo.

Občni zbor gospodarske zadruga za sodni okraj Podgrad, dne 4. septembra 1898 v Jelšanah.

Odkar obstoji naša gospodarska zadruga, investno ni še imela tolikanj znamenitega občnega zbora, kakor je bil oni od nedelje, dne 4. septembra t. l. v Jelšanah. Impozantnost tega zborovanja pa je povečala že ogromna vdeležba. Došlo je 283 zadrugnikov, ne računaje drugih, ki so, ker se je vršilo zborovanje pod milim nebom, od strani opazovali in poslušali govornike. Treba pa tudi pohvaliti vse navzoče zadrugnike, da so razpravljali

svoje stvari parlamentarno in da so se vedli vsi tako dostojno, da predsedniku sploh niti treba ni bilo skrbeti za vzdrževanje reda. Miru torej ni nihče kalil in nebo nam je bilo tudi naklonjeno, kakor da bi se tudi ono veselilo na napredku našega narodnega prebujenja in umnega gospodarstva.

Po dovršeni službi božji v jelšanski župni cerkvi, jela se je zbirati pred hišo Jožefe, udove Iskra, kamor se je napovedal občni zbor, ogromna masa naroda, prihitevša semkaj skoro iz vseh vasij naših obširnih treh občin v Podgradu, Jelšanah in Materiji. Cele dve uri, to je od 4. do 6., vplačevali so blagajniku stari člani svoje letne doneske in prijavljali se novi, napredkaželjni kmetovalci za zadrugnike.

Med tem vplačevanjem in prijavljanjem zakričali nekdo iz množice: Spinčić! In vse se je oziralo napram našemu miljencu, ki je z vidnim ganotjem in prisrčno pozdravljaj zbrani narod! Ni nam treba še praviti, kak veličanstven utis je v sreih vseh zborovaleev napravil prihod našega državnega poslanca, prof. g. Vjekoslava Spinčić, in isto tako ne, kako temu našemu izbornemu zagovorniku leži globoko v sreu skrb za blaginjo njegovih volilcev! Prišel je, da vidi, kako se trudi tužni istrski kmet, da bi tudi on napredoval in našel ga je prav na delu...

Na to je zadrugni predsednik, dekan gosp. Anton Rogač, pozdravil in ogovoril zborovalee. Zahvalivši se na obilnem številu došlih zadrugnikov, veselilo ga je še posebej, da se je danes vpisalo v zadrugo mnogo novih členov, kar je dokaz, da je narod začel spoznavati čimdalje bolj važnost gospodarske zadruga. Z veseljem je pozdravil tudi dolece iz Kastavščine, osobito pa se je zahvalil našemu državnemu poslancu Spinčiću (klic: Živio!), ki je prišel med nas, ker ga zanima napredek kmetijstva. Predsednik je zaprosil istega, naj bi tudi v bodoče, kakor dozda, na visokemu mestu v državnem zboru goreče zagovarjal pravice našega naroda in skrbel zlasti za to, da se pomore kmetijstvu v naših krajih. Ker bode v poročilu predsedništva in blagajništva podrobneje govor o delovanju odborovem v minulemu letu, za to je omenjal predsednik na kratko, v kolikor je odbor skušal zadoščati zaupanju, poverjenem mu od zadrugnikov in je pozval zadrugnike, naj mirno in pazno poslušajo napominana poročila.

Zborovaleci so oduševljenjem pritrdjevali nagovoru predsednikovemu. (Zvršetak pride).

Zadnje vesti.

Praga 7. Minolo noč je umrl tu državni poslanec dr. Ivan Vašaty. (Pokojnik je zastopal kmečke občine skupine Pisek-Strakonice. Pokojnik ni bil mož po šabloni, ampak samostojne sodbe. Zato so se neredko križala njegova pota z onimi njegovih tovarišev. Pred vsem pa sta ga dičila pristno slovansko mišljenje in doslednost v borbi proti sedanjemu zistemu. Blag mu bodi spomin! Uredništvo.)

Zagreb 7. Ker je biskup Strossmayer odklonil nadalnje upravljanje katoliške cerkve v Srbiji, želi beligradska vlada, da to upravo vsprejme pater Vinčić, apostolski legat, ki se je ravnokar nastanil v Belemgradu.

Lvov 7. Poslanec Ivanu Zabuda, skupine Stojalovskega, je prepovedalo okrajno glavarstvo v zmislu določil obsednega stanja, da ne sme zapustiti svojega bivališča, sicer ga zadene kazen

ZALOGA POHIŠTVA

tvrdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2
(šolsko poslopje).

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, zimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franko. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

1000 gl. ali 6 mesecev zapora. Radi te prepovedi se predloži interpelacija v državnem zboru.

Dunaj 7. Neki ogerski list je pisal te dni, da se civilna lista poviša za dva milijona. Od kompetentne strani se zagotavlja, da je ta vest popolnoma izmišljena.

Petrograd 7. Govoré o predstoječi mirovni konferenci pravijo »Novosti«, da glavnim predmetom na isti mora biti vprašanje Alzacije in Lotaringije ter da je za rešitev tega vprašanja prišel sedaj pravi čas. Rečeni list piše nadalje, da je bilo samoljubje Francije in Nemčije dosedaj ovira nevtralizaciji te prepirne pokrajine. Sedaj pa, po visoki inicijativi ruskega carja bi se mogla uresničiti ta ideja, že davno dozorela v zavesti evropskih narodov. Da bi po ustvarjenju nevtralnega pasamed Francije in Nemčije odpadla potreba novih oboroževanj, bilo bi to le podrejena posledica rešitve tega vprašanja, katerega glavni interes bi bil obsežen v ustanovljenju prijateljskih odnošajev med obema sovražnima si narodoma, zkok česar bi si ta dva naroda mogla prihraniti milijard in bi se človeštvo osvobodilo iz bremena oboroženega miru.

Petrograd 7. Krščanske vlasti hočejo, da se na mirovno konferenco pozove tudi sveta stolica. Car ni še ničesar odločil v tem pogledu.

Pariz 7. »Agence Havas« javlja: Kardinal Langénieux je predložil papežu, da bi nemški cesar na svojem potovanju v Palestino utegnil poskusiti, da potegne nase pravico varstva nad katoliškimi misijonarji in zavodi nemškega pokoljenja. Papež naj torej zasnje narodni odbor za obrambo francoskega protektorata. Papež je odgovoril, da Francija ima v orijentu nalogo, poverjeno jej od Previdnosti in utrjeno po mednarodnih pogodbah. Papež je slovesno potrdil izjavo kongregacije de propaganda fide, da se bode čuval protektorat Francije, kjer obstoji, ter je naložil misijonarjem, da naj v slučaju potrebe iščejo zavetišča pri francoskih konzulih in agentih.

Rim 7. Brzobjavke, došle s Krete ministerstvu mornarice, pravijo, da mednarodno vojaštvo ni trpelo škode vsled izgredov v Kandiji. Padli so samo trije Angleži. Pripravljajo se ukupne odredbe, v preprečenje novih izgredov.

Vzrok izgredom je bil baje ta, ker ni dovoljeno Turkom, da bi se povrnili v svoja sela, dokler turško vojaštvo ne zapusti otoka. Turki pa se hoje, da se jim je potem še manje nadejati dovoljenja za povrnitev.

Rovinj 7. Danes se je pričela pred tukajšnjim okrožnim sodiščem razprava proti poznatemu laškemu rogoviležu in agitatorju Karlu Martinoliču radi poneverjenja in samokrive krive. Prišlo je do hudega spopada med braniteljem, odvetnikom Forlanijem in državnim pravdnikom.

Najnoveja trgovinska vest.

New-York 2. september. (Izv. brzobjav.)
Pšenica za september 66³/₈, za december 65¹/₂.
Koruzna za september 35, za december 35¹/₂.
Mast 532.

Hotel Volpich

„PRI ČRNEM ORLU“ (AQUILA NERA)
TRST — Via S. Spiridione, Corso, Via S. Nicolò — TRST

Najbolj v središču mesta ter na novo opravljen.
KOPELJI, VOZ K VSEM VLAKOM.
V petičju
„Restavracija Pilsen“ od F. Volpicha.

Slovenske gospodinje, pozor!

Zahtevajte povsod in kupujte vedno le **kavo družbe sv. Cirila in Metoda**. S tem koristite najbolj samim sebi, ker ta izdelek je najboljši od vseh poznanih cikorij; ob enem pa podpirate tudi našo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, kajti čisti dobiček od razprodaje tega blaga dobi omenjena družba.

Mal položi dar — domu na altar!

Med

najčinejši, bel v satovju.

zavoj 4 kg. za gl. 3:50; tekoč v škatlji 5 kg. gl. 3:50
z navodilom o uporabi meda v kuhinji in kakor zdravilo.

Razpošilja poštine prosto proti povzétju

Anton Žnidaršič
Ilirska Bistrica, Kranjsko.

ZALOGA POHISTVA IN OGLEDAL

Rafaella Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohistva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimne in peresule, ogledal in železnih blagajni, po cenah, da se ni bati konkurence.

Pomladansko zdravljenje.

ZDRAVLJENJE KRVI

čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omot za ozdravljenje stane 50 nvč. ter se dobiva v odlikovani lekarni PRAXMARER „Al due Mori“ v TRSTU, veliki trg.

Tudi za 55 nvč. v markah dopoštje se franko.

Pri 4 letnih časih

Barriera vecchia št. 7

Prilika za praznike in novo leto. Velika zaloga zimskih ogrinjaj (šjalov) v vseh barvah po gl. 3,60 in gl. 1:20 Zbirka frštanja v raznih risanjih od 20, 30 in 37 nvč. Moške srajce bele in barvane od 90 nvč. naprej. Maje iz pliša za gospe po 65, 75 nvč. in več samo v prodajalnici

Pri 4 letnih časih

Barriera vecchia št. 7

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostiholu, trganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nvč Razpošilja z obratno pošto najmanje dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“

Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

Edina zaloga
portlandskega cementa
in
hidravličnega apna I. vrste iz Wietzenborfa
za okolico in Kras se nahaja pri
Marinu Luxa
na Proseku.

Le 50 nvč. za 2 žrebanji

Predzadnji teden!

Glavni dobitek 1krat 100.000 Kron in 2krat 25.000 Kron

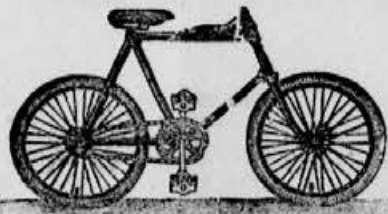
v gotovini z odbitkom 20%

Srečke jubilejne razstave
po 50 nvč.

Žrebanje: 15. septembra 1898.

Žrebanje: 22. oktobra 1898.

Priporočajo: Josip Bolaffio, Mandl & Com., Girolamo Morpurgo, Marco Nigris, Josip Zoldan, Aleksander Levi, Il Mercurio Triestino, Ignacij Neumann, Henrik Schiffmann, sinovi O. Zuculin.

Svetovna kolesa
amerikanski originali

TRIBUNE IN ARENA

odlikovana v vseh državah na kontinentu radi elegance, točnosti in vstrajanja, prodaja se izključno le pri glavnem zastopniku

ANTONU SKERL V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

NB. Navadna kolesa prodajajo se proti 2-letni garanciji, ročaj in pritikline po želji kupea.

Mehanična delavnica

za vsakovrstno popravo koles in šivalnih strojev.

CENE ZMERNE.

CENE ZMERNE.

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33.

podružnica Trst.

Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo,

traverze, zaklepe, železo za kovače in façon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitenga železa,

vse tehnične predmete, popolne naprave kopalni in stranišč, peči in štedilna ognjišča,

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.